

UTKAST TIL HØRINGSUTTALELSE OM RYSSDALSUTVALGETS INNSTILLING

Høgskolen i Nord-Trøndelag tiltrer UHRs høringsuttalelse, men ønsker i tillegg å markere sin holdning til hovedpunktene omkring felles lov, tilknytningsform, styring og ledelse, gratisprinsippet og tilsatte og studentenes rettigheter ved å knytte kommentarer til disse punktene.

Innledning:

Høgskolen finner innledningsvis grunn til å bemerke at utgangspunktet for fremlagte innstilling er at Stortinget ved behandling av nåværende lov om universiteter og høyskoler ba Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med forslag om en felles lov for statlige og private institusjoner. Mandatet ble utvidet til også å vurdere tilknytningsformen. Høgskolen i Nord-Trøndelag tør stille spørsmål ved hvorvidt denne koblingen mellom felles lov og fornyet vurdering av tilknytningsformen var nødvendig/hensiktsmessig. Det behov sektoren har sett for økt frihet mht styring tilpasset fremtidens utfordringer er i hovedsak ivaretatt gjennom de lovendringer som ble gjennomført i 2003 i kombinasjon med implementering av kvalitetsreformen, nettobudsjettering og nytt finansieringssystem.

Felles lov:

Vi er positive til forslaget om at det etableres en felles lov for høgre utdanning. Vi ønsker å knytte kommentarer til flg fellesbestemmelser (kap 1-7).

- § 1-6 – vi støtter mindretallets forslag som legger vekt på muligheten til å sikre likebehandling. Et nasjonalt opptaksorgan som baserer seg på nasjonal styring av opptaksvilkår og opptaksprosedyrer (samordnet opptak) vil sikre slik likebehandling
- Studentrettigheter
 1. HiNT vil påpeke viktigheten av at dagens lov videreføres når det gjelder studentrettigheter i de statlige institusjonene, og vi er tilfreds med at også rettighetene til studenter ved de private institusjonene nå blir ivaretatt på lik linje.
 2. § 3-6 - HiNT støtter forslaget om lovfesting av fødselspermisjon.
 3. § 3-11 - HiNT er positiv til lovfesting av skikkethetsvurdering, også for helse- og sosialfagutdanninger – i tillegg til dagens ordning.
- Tilsattes rettigheter
 1. HiNT mener at mindretallets forslag sikrer de tilsattes rettigheter langt bedre enn flertallets forslag gjør. De viktigste argumentene her er ventelønn og rett til ny stilling. Bortfall av tjenestemannsloven skaper en situasjon som gir et dårligere oppsigelsesvern for de tilsatte. Dette er viktige aspekt i den videre diskusjonen.
- Gratisprinsippet

HiNT er tilfreds med dagens ordning, og er enig i at gratisprinsippet bør lovfestes, men vil samtidig uttrykke bekymring for hvordan prinsippet skal ivaretas i praksis. Flertallets forslag kan leses mer som lovfesting av egenbetaling, enn en lovfesting av gratisprinsippet. Lovteksten gir derfor for stort tolkningsrom. Begrepet fullfinansiert studium bør defineres.

Mindretallets forslag synes å ivareta prinsippet best, men også dette forslaget trenger noe mer bearbeidelse, særlig avklaringer rundt begrepet etter- og videreutdanning.

TILKNYTNINGSFORM

HiNT er opptatt av å bevare og videreutvikle universitetene og høyskolene som viktige samfunnsinstitusjoner.

Vi mener at utdanning og forskning er oppaver som bør forvaltes og utvikles i en helhetlig nasjonal sammenheng og at valgt styringsform kombinerer behovet for nasjonal styring og koordinering av institusjonenes ytre ramme.

HiNT er ikke kritisk til en diskusjon om tilknytningsform for de statlige universitetene og høyskolene. Vi står i dag overfor store utfordringer knyttet til økt internasjonalisering, endrede samfunnsmessige krav til institusjonene nasjonalt og internasjonalt, økt konkurranse, finansieringssystem og kvalitetsreform, noe som stiller institusjonenes ledelse og styre overfor store utfordringer mht omstillings-/tilpasningsevne. Det er viktig at det legges opp til en tilknytningsform som sikrer de nødvendige styringsmidler som gjør det mulig for sektoren å møte fremtidens utfordringer.

Høgskolen i Nord-Trøndelag er av den oppfatning at de lovendringer som ble gjennomført i 2003 (som bla åpnet for valgfrihet mht intern organisering, randsoneaktivitet, rett til å ta utbytte og kjøpe og selge aksjer i selskaper og stor frihet til å inngå samarbeidsavtaler med andre aktører) sammen med implementering av kvalitetsreform og fordeling/forvaltning av egne midler gir oss mer enn tilstrekkelig handlingsrom til å gjennomføre viktige og nødvendige organisasjons-, ledelses- og styringstilpasninger som vil gjøre oss i stand til å tilpasse institusjonen i tråd med samfunnsutvikling og konkurransesituasjon de nærmeste årene.

Vi er uenig i at endret tilknytningsform er en forutsetning for å imøtekomme de utfordringene vi står overfor og mener det er vanskelig å finne argumentasjon i flertallets forslag som innebærer at endret tilknytningsform vil gjøre oss bedre i stand til å møte fremtidens utfordringer. Vi kan ikke se at det lagt frem tilstrekkelig tungtveiende argument for å gå bort fra den tilknytningsform de statlige institusjonene i dag har, og spesielt ikke i det tempo det her legges opp til. Det savnes dokumentasjon på at de muligheter (økt frihet) som skisseres i flertallets forslag ikke allerede finnes etter dagens system.

HiNT mener derfor sektoren er best tjent med mindretallets forslag om universiteter og høyskoler som fortsatt uavhengige forvaltningsorgan, men med lovfestede fullmakter.

STYRING OG LEDELSE

Når det gjelder styring og ledelse er vi opptatt av at dagens styrform balanserer statsrådets konstitusjonelle ansvar og hensynet til en styring som har den interne autoritet. Dagens lovbestemmelser åpner i tillegg for alternativer og gir institusjonene muligheter til å gjennomføre forsøksordninger i organisasjons- og styringsform. Den enkelte institusjons styringsmodell bør innenfor lovens rammer kunne tilpasses både institusjonenes størrelse og kompleksitet og evt andre lokale forhold. Det bør derfor åpnes for enda større grad av valgfrihet enn i dagens lov ved at den enkelte institusjon selv avgjør hvorvidt man ønsker valgt eller tilsatt rektor, enhetlig eller delt institusjonsledelse og internt eller eksternt styreflertall. Dette kan skje uten at det er nødvendig å endre tilknytningsformen.

Dette mener vi best ivaretas i mindretallets forslag hvor det legges opp til valgfrihet mht valgt/tilsatt ledelse og delt/enhetlig ledelse på institusjonsnivå.

HiNT slutter seg også i hovedsak til mindretallets syn på styresammensetning og styreleder.

Det er vanskelig å finne argumentasjon for at eksternt styreflertall er en avgjørende faktor for ledelse og styring av institusjonene.

Ut fra flertallets forslag er det usikkert hvem de eksterne medlemmene faktisk representerer. I og med at de ikke er tenkt å skulle representere staten som eier faller mye av logikken bak eksternt styreflertall bort. Vi ønsker å poengtere at ved innføring av eksternt styreflertall forutsettes det at disse styremedlemmene representerer eierne og således utpekes av staten. En ordning der styrene selv utnevner sine medlemmer, er etter vår mening ikke et aktuelt alternativ.

Vedtatt i styret for HiNT 29.01.04